

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

Ўзбекистон Республикаси Олий ва
урта махсус таълим вазирлигининг
2012 йил 26 декабрдаги
507 - сонли буйруғи билан
таъдиқланган.

ПЕДАГОГИКА

олий таълим муассасалари таълим йўналишлари ва мутахассисликлари
умумкасбий ва махсус фанлари педагоглари учун малака ошириш
йўналишининг ўқув дастури *(Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси.
Меҳнат таълими)*

Тошкент – 2012

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ ПЕДАГОГ ВА РАХЪБАР КАДРЛАРИНИ ҚАЙТА
ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШНИ ТАШКИЛ
ЭТИШ БОШ ИЛМИЙ - МЕТОДИК МАРКАЗИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ ҲУЗУРИДАГИ
ПЕДАГОГ КАДРЛАРИНИ ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ
МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ТАРМОҚ МАРКАЗИ

Малака ошириш ўқув дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари
бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашининг
2012 йил 25 декабрдаги 4 -сонли баёни билан маъқулланган.

Тузувчилар: ЎзМУ профессор ўқитувчилари: п.ф.д., проф. У.Ш.Бегимкулов,
соц.ф.д., проф. И.Эргашев, пс.ф.н., доц. Х.М.Алимов, п.ф.н.
Ф.Т.Эсанбобоев.

ТДПУ профессор ўқитувчилари: п.ф.д., проф. Н.А.Муслимов,
п.ф.д., проф. Ш.Шодмонова, п.ф.н., проф. Р.Г.Исянов,
ф.-м.ф.н., доц. Д.Юнусова, п.ф.н., доц. М.Мамаражабов,
фал.ф.н., доц. М.Ортиқов, п.ф.д., проф. Х.Ф.Рашидов,
п.ф.д., доц. Ш.С.Шарипов, п.ф.н., доц. Р.Г.Муллахметов,
п.ф.н., доц. О.А.Қўйсинов, п.ф.н., проф. Б.Б.Байметов,
т.ф.н., доц. П.Адилов, А.Абдиева, М.М.Қодиров.

Такризчилар: ТАЙИ, п.ф.н., доц. Н.Акбаров,
Ўз.Р. Бадиий академияси, проф., М.Тошмуродов

Ўқув дастурлари Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика
университети Илмий кенгашида тавсия қилинган (2012 йил 22 ноябрдаги 3-
сонли баённома).

Кириш

Дастур олий таълим муассасалари педагог кадрларининг касбий тайёргарлиги даражасини ривожлантириш, уларнинг илғор педагогик тажрибаларни ўрганишлари ҳамда замонавий таълим технологияларидан фойдаланиш бўйича малака ва кўникмаларини такомиллаштиришни мақсад қилади.

Дастур мазмунида олий таълимнинг долзарб масалаларини ўрганиш, глобал Интернет тармоғидан фойдаланган ҳолда ўқув жараёнига замонавий педагогик ва ахборот технологияларини жорий этиш, педагогнинг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойиҳалаш, педагогик маҳоратни ошириш, Ўзбекистоннинг энг янги тарихини билиш, фан, таълим, ишлаб чиқариш интеграциясини таъминлаш, тегишли мутахассисликлар бўйича илм-фанни ривожлантиришнинг устивор йўналишларини, илмий-тадқиқотлар ўтказишнинг самарали методларидан фойдаланишга ўргатиш асосий вазифалар этиб белгиланган.

Шу билан бирга олий таълим муассасалари профессор-ўқитувчиларнинг мунтазам касбий ўсишида интерактив методлар, педагогларнинг таҳлилий ва ижодий фикрлашини ривожлантиришга йўналтирилган инновацион методикалар, масофадан ўқитишни, мустақил таълим олишни кенгайтиришни назарда тутувчи техника ва технологиялардан фойдаланган ҳолда машғулотлар олиб бориш малака ва кўникмаларни ривожлантириш назарда тутилади.

Дастур доирасида берилаётган мавзулар тингловчилар педагог кадрларга қўйиладиган давлат талабларини, замонавий инновацион таълим технологиялари ва уларнинг турларини билишлари, талаба шахси ва унинг хусусиятини ҳисобга олган ҳолда таълимда индивидуаллик ва дифференциал ёндашувга эришувлари ва таълим жараёнида муаммоли таълим, ҳамкорлик технологияси ва интерфаол усулларини амалда қўллай олишлари, ахборот технологияларидан таълим-тарбия жараёнида самарали фойдалана олиш кўникмаларига эга бўлишларини таъминлашга қаратилган.

Умумий тайёргарлик модули:

- Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривожини ва таълим-тарбия масалалари;
- Таълим-тарбия жараёнида ташкил этиш ва бошқаришнинг меъёрий-ҳуқуқий асослари;
- Таълим сифати менежменти.

Умумкасбий тайёргарлик модули:

- Олий таълим педагогикаси ва психологияси;
- Электрон педагогика асослари;
- Таълим технологиялари ва педагогик маҳорат;
- Амалий хорижий тил.

Умуммутахассислик бўйича тайёргарлик модули:

- Йўналишлар (Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими)нинг долзарб муаммолари ва замонавий концепцияси;
- Хорижий таълим тажрибаси;

- Педагогнинг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойиҳалаш.

Мутахассислик бўйича тайёргарлик модули:

- Мутахассислик (Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, Меҳнат таълим) фанларининг дидактик таъминоти;
- Мутахассислик (Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, Меҳнат таълими) фанларини ўқитишдаги инновациялар.

Танлов фанлар модули.

Курснинг мақсади ва вазифалари

Олий таълим муассасалари “Педагогика (*Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, Меҳнат таълим*)” таълим йўналишлари ва мутахассисликлари умумкасбий ва махсус фанлардан дарс берувчи педагоглар малакасини ошириш курсининг мақсади – педагогик фаолиятга назарий ва касбий тайёргарликни таъминлаш ва янгилаш, касбий компетентликни ривожлантириш асосида таълим-тарбия жараёнларини самарали ташкил этиш ва бошқариш бўйича билим, кўникма ва малакаларни такомиллаштиришга қаратилган.

Олий таълим муассасалари “Педагогика (*Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, Меҳнат таълим*)” таълим йўналишлари ва мутахассисликлари умумкасбий ва махсус фанлардан дарс берувчи педагоглар малакасини ошириш курсининг вазифаси – педагогик кадрлар тайёргарлигига қўйиладиган талаблар, таълим ва тарбия ҳақидаги ҳужжатлар, педагогика ва психологиянинг долзарб муаммолари, Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, Меҳнат таълими йўналишларининг замонавий концепциялари, амалий хорижий тил, хорижий таълим тажрибаси, педагогнинг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойиҳалаш, педагог кадрларнинг малакасини ошириш сифатини баҳолаш ишлари мазмунини ўрганишга йўналтиришдан иборат.

Курс якунида тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакаларга қўйиладиган талаблар

Тингловчи:

- Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, таълим соҳасида давлат сиёсати ва бошқа қонунчилик ҳамда ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатларни;
- “Таълим тўғрисида”ги қонун, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури ва бошқа қонун ҳужжатларининг қабул қилиниши, моҳияти ва аҳамиятини;
- мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясини;
- тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими тизимини ривожлантиришнинг устувор йўналишларини;
- тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими тизимида мулоқот ва коммуникатив жараёнларнинг шакл ва қонуниятларини;
- тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими жараёнлари қонуниятлари ва шахсни ўқитиш, тарбиялаш, ривожлантиришнинг замонавий назарияси ва технологияларини;
- таълим соҳасида инновацион фаолиятнинг асосларини;

- тасвирий санъат ва мухандислик графикаси, меҳнат таълими жараёнларида қўлланиладиган ахборот-коммуникация технологияларини;
- педагогика ва психологиянинг сўнги ютуқлари;
- тасвирий санъат ва мухандислик графикаси, меҳнат таълими ўқитувчисининг инновацион фаолияти;
- замонавий педагогик технологиялар;
- педагогик маҳорат;
- электрон педагогика асосларидан тингловчиларда касбий билим ва кўникмаларини янгилаш;
- бошқарув маҳорати асосларини **билиши** керак.

Тингловчи:

- таълим-тарбия жараёнлари мақсадига эришишда муассасанинг фаолиятини таъминлаш;
- таълим-тарбия жараёнларини ривожлантиришга қаратилган инновацияларни ишлаб чиқиш ва жорий этиш;
- қабул қилинган қарорларнинг натижасини баҳолаш ва башоратлаш;
- тасвирий санъат ва мухандислик графикаси, меҳнат таълими сифатини назорат қила олиш;
- ўқув-методик ҳужжатларни ярата олиш;
- таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш;
- педагогик фаолиятга инновацияларни тадбиқ этишнинг самарали шакллари;
- замонавий педагогик технологияларни касб таълим жараёнига тадбиқ этишни;
- компьютернинг дастурий таъминотини. компьютер тармоқларини, WEB–дизайн асосларини;
- электрон ўқув материалларини яратиш технологияларини билиши ҳамда улардан таълим жараёнида фойдаланиш;
- таълим жараёнини ташкил этиш ва бошқариш **кўникмаларига** эга бўлиши лозим.

Тингловчи:

- таълим сифатини баҳолаш кўрсаткичларини тизимли таҳлил қилиш методларидан фойдаланиш;
- психологик-педагогик диагностика, лойиҳалаш, баҳолаш, тузатиш киритиш методларидан фойдаланиш;
- коммуникатив вазифаларни ечиш технологиялари, касбий мулоқот усулларидан фойдаланиш, ҳамкорлик ишларини олиб бориш **малакаларига** эга бўлиши зарур.

Курсни ўқитишда замонавий ахборот ва педагогик технологиялар

Модулларни ўқитишда дарслик, ўқув қўлланмалар, маъруза матнларининг электрон версияларидан, электрон плакатлар ва бошқа электрон ресурслардан фойдаланилади. Машғулотлар семинар-тренинг шаклида олиб борилади ва кичик гуруҳларда ишлаш каби интерфаол методлардан фойдаланган ҳолда

амалга оширилади.

Малака ошириш жараёни 144 соатни ташкил этади. Ўқув юкломаси ҳафтасига 36 соат этиб белгиланган. Ўқув курсини тугаллаган тингловчиларга Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16 февралдаги 25-сон қарори билан тасдиқланган давлат намунасидаги малака оширганлиги ҳақидаги сертификат берилади.

“Педагогика (Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, Меҳнат таълими)” малака ошириш курсининг ўқув модуллари ва уларнинг таркиби мазмуни

I. Умумий тайёргарлик модули

1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривожини ва таълим-тарбия масалалари.

И.Каримов асарларида жамият тараққиёти тўғрисида янги назарий концептуал ёндашувнинг илмий асослари. Ўзбекистон ижтимоий ҳаётини сиёсий институтлар, мафкуралар ва фикрлар хилма-хиллигига асосланиши. Жамият ривожланиш босқичлари. Мустақиллик ва ўтиш даврининг зарурияти. Тараққиётнинг “Ўзбек модели”нинг ишлаб чиқилиши, асосий принциплари. Жамият тараққиётини демократлаштириш ва модернизация қилиш. Эришилган ютуқлар ва унинг истиқболлари.

Демократик жамият қуришда ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти унинг муҳим шартини эканлиги. Мамлакатда демократик ислохотларни чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясининг ишлаб чиқилиши, унинг асосий йўналишлари. Фуқаролик жамиятини ривожлантиришга қаратилган янги қонунлар ва ўзгаришларнинг аҳамияти.

Глобаллашув ва таълим-тарбия тизимидаги замонавий талаблар. Ахборот коммуникация тизими, замонавий педагогик технологиядан фойдаланиш ва унинг афзалликлари. Таълим-тарбиянинг миллий-маънавий негизлари, умумдемократик принципларга асосланиш, миллий ғоя негизларидан таълим-тарбияда фойдаланиш.

1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этиш ва бошқаришнинг меъёрий-ҳуқуқий асослари.

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни, “Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури”, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари ва фармойишлари, Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари.

Давлат таълим стандартлари, классификатор, ўқув режалар, фан дастурлари, Олий таълим вазирлигининг низомлари, буйруқлари, йўриқномалар ва бошқа меъёрий ҳужжатларнинг мазмуни ва моҳияти.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ваколатлари, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг ваколатлари, маҳаллий давлат органларининг ваколатлари, Олий таълим муассасаларининг ваколатлари.

1.3. Таълим сифати менежменти.

Умумий сифат менежменти тушунчаси, унсурлари, асосий ғояси ва тамойиллари. Таълим сифати тушунчаси, тавсифлари, бошқариш функциялари ва босқичлари. Таълим сифатини юксалтириш воситалари.

Олий таълим тизимининг сифатига таъсир этувчи омиллар. Ўқув жараёни сифати. Профессор-ўқитувчиларнинг педагогик маҳорати ва илмий салоҳияти. Олий таълим муассасасининг моддий-техник таъминоти сифати. Олий таълим муассасасининг сифат сиёсати. Таълим маркетинги хизматлари сифати. Битирувчиларнинг сифати.

Олий таълим сифатини баҳолашнинг асосий йўналишлари. ОТМларнинг рейтинги. Ўқитувчи илмий фаолиятининг сифатини баҳолаш мезонлари. Ўқитувчининг маънавий-ахлоқий фаолиятини баҳолаш мезонлари. Мутахассислик фанлари бўйича ўқитувчининг услубий рейтинг баҳосини аниқлаш тартиби. Таълим жараёнини баҳолаш усуллари ва технологияси. АРМ ва кутубхона хизматини баҳолаш. Талабанинг «лавозим имконияти»ни баҳолаш услубиёти. Битирувчи талабаларнинг лавозим имконияти бўйича сифат тоифалари ва белгилари. Факультет ва кафедралар даражасида сифат менежменти.

II. Умумқасбий тайёргарлик модули

2.1. Олий таълим педагогикаси ва психологияси.

Олий таълим педагогикаси ва психологияси. Педагогик кадрлар малакасини оширишга қўйиладиган талаблар. Таълим жараёни ягона тизим сифатида. Таълим парадигмалари. Педагогик тадқиқот методлари. Олий таълимни модернизациялаш ва оптималлаштириш. Таълим жараёнининг психологик ўзига хослиги. Ўқув мотивацияси ва таълим самарадорлиги. Шахс психологияси ва шахсга йўналтирилган таълим. Педагогик коммуникацияда психологик компетентлик.

2.2. Электрон педагогика асослари.

Ахборот – коммуникация технологиялари ҳақида тушунча, ахборот – коммуникация технологиялари воситалари. Янги ахборот технологиялари, ахборот тизимини бошқариш, ахборот тизимининг функционал ташкил этувчилари. Маълумотларни марказлашган ҳолда қайта ишлаш. Маълумотларни узатиш тизимлари ва уларнинг характеристикаси. Замонавий коммуникацион технологиялар. Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологиялар, интерактив технологиялардан фойдаланиш.

Ўқув мақсадли электрон воситаларни яратиш ва уларнинг сифатини баҳолаш, ўқув-тарбия жараёнининг ахборот-методик таъминотини ва ўқув муассасаси ташкилий бошқарув тизимини автоматлаштириш ва унинг истиқболлари, электрон ўқув материаллар базасининг тузилмаси ва таркиби, таълимий ИНТЕРНЕТ ресурслари ва улардан ўқув жараёнида фойдаланиш.

Педагогик дастурий воситаларнинг умумий таърифи. Электрон ўқув материаллари ва уларнинг турлари. Замонавий дастурлаш тиллари асосида электрон ўқув материалларини яратиш.

Аудиовизуал ахборот: табиати, манбалари, ўзгартирувчилар, ташувчилари. Ўқитишнинг аудиовизуал технологиялари: теле ва видеоконференциялар ва уларни ташкил этиш, аудио, видео ва компьютерли ўқув қўлланмалари, аудио, видео ва компьютерли материалларнинг банки, аудио, видео ва компьютерли ўқув қўлланмаларини яратишнинг дидактик принциплари. Ўқитишнинг интерфаол технологиялари.

2.3. Таълим технологиялари ва педагогик маҳорат.

Таълим технологиялари ва педагогик маҳоратнинг назарий асослари. Таълим технологияси ва шахсга йўналтирилган таълим турлари. Замонавий таълим (модулли, муаммоли, интерфаол, ҳамкорликда ишлаш, индивидуал, информатсион) технологиялари. Олий таълим муассасаларида аудитория ва аудиториядан ташқари таълимни ташкил этиш. Педагогик мулоқот маданияти ва психологияси. Педагогнинг коммуникатив ва креатив қобилиятлари. Касбий компетентлик. Педагогик назокат ва одоб-ахлоқ. Педагогик техника. Нутк техникаси ва маданияти. Педагогик низолар. Педагогик жараёни технологик лойиҳалаштириш.

2.4. Амалий хорижий тил.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 10 декабрдаги “Чет тилларни ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисидаги” қарорининг моҳияти ва тарихий аҳамияти. Чет тилларда эркин сўзлаша оладиган мутахассисларни тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш. Жаҳон цивилизацияси ютуқлари ва дунё ахборот ресурсларидан фойдаланиш. Халқаро ҳамкорлик ва мулоқотларни ривожлантириш. Таълим тизимининг барча босқичларида чет тилларни узлуксиз ўрганишни ташкил қилиш. Чет тилини эгаллаш даражаларининг Европа системаси (CEFR) ва унинг асосий даражалари. Сўз бирикмалари атрофида мулоқот. Сўзлашув ва эшитиш қобилияти. Ишда, ўқишда, бўш вақтларда бўладиган суҳбат малакасини шакллантириш. Эркин касбий мулоқот. Чет тилида илмий мунозара. Туризмга оид мулоқот. Йирик, мураккаб матнлар ва уларни тушуна олиш кўникмаси. Фикрни раво ифодалаш. Чет тилида бўлган интернет матнларининг асосий ғоясини тушуниш. Таржима хусусиятлари. Оғзаки ва ёзма таржима.

III. Умуммутахассислик бўйича тайёргарлик модули

3.1. Йўналишларнинг долзарб муаммолари ва замонавий концепцияси.

Республикамизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг устувор йўналишлари ва таълим-тарбия соҳасида амалга оширилаётган ислохатлар. Педагогик (тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълим) қарашлар тизимида оид жараён ва ҳодисаларни англаш. Таълим ва тарбиянинг мақсади, мазмуни, сифати, шакли, методи, воситалари, тамойиллари, шарт-шароитлари ҳамда жараёни тавсифлаш. Кадрлар тайёрлаш миллий модели. Умумий ўрта, ўрта махсус ва касб-ҳунар ҳамда олий таълим тизимининг хусусиятлари, ташкилий тузилмаси, мазмуни ва ўқитувчиларига қўйиладиган талаблар. Олий малакали илмий ва илмий-педагогик кадрларни тайёрлаш.

Таълим муассасаларида психологик билимлардан фойдаланиш, таълим ва тарбиянинг шахслараро ижобий муносабатлари. Педагогик жамоалар фаолиятида талаба-ёшларга психологик хизмат кўрсатиш.

3.2. Хорижий таълим тажрибаси.

Ўзбекистон Республикаси ва жаҳон таълим тизими фанининг мақсад ва вазифалари. Жаҳон таълими муаммоларининг умумий тавсифи. Жаҳон мамлакатларида таълим тизими ва унинг мазмуни, таълим турлари, коллеж ва университетлар, таълим-тарбия жараёнининг узвийлиги. Марказий Осиё ва Шарқ мамлакатлари ҳамда Европа давлатлари ва АҚШда таълим тизими ва уларнинг қиёсий таҳлили. Ўзбекистон Республикаси ва жаҳон таълим тизими ривожланишига кўмаклашувчи халқаро ташкилотлар ва уларнинг фаолияти.

3.3. Педагогнинг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойиҳалаш.

Педагогик жараёнда ахборот-коммуникация технологиялари. Таълим муассасасининг ахборот майдони. Компьютердан фойдаланган ҳолда педагогнинг иш жойини ташкил этиш. Педагогнинг шахсий ахборот майдонини ташкил этиш. Операцион тизимнинг график интерфейсига кириш (Microsoft Windows мисолида). Лойиҳа топшириғи: Педагогнинг шахсий ахборот майдонини лойиҳалаш. Ахборот технологиялари воситасида методик материалларни тайёрлаш асослари. Матн процессори воситасида методик материалларни тайёрлаш усуллари (Microsoft Word мисолида). Лойиҳа топшириғи: Microsoft Word дастурида ўқув-методик материалларни тайёрлаш усуллари: тезис, мақола, эсселар. Электрон жадваллар ёрдамида ўқув-методик материаллар тайёрлаш усуллари (Microsoft Excel мисолида). Лойиҳа топшириғи: ўқув-методик материалларни яратишда қўлланиладиган дастурлар. Презентациялар тайёрлаш усуллари (Microsoft PowerPoint мисолида). Лойиҳа топшириғи: ўқув жараёнида фойдаланиш учун презентациялар тайёрлаш (ўқитувчининг методик материаллари асосида). Интернетда ва тармоқда педагогларнинг жамоа бўлиб ишлашни ўрганиш. Интернет тармоғини ташкил этиш асослари. Интернет тармоғининг асосий хизматлари, интернет таълим ресурслари, педагогларнинг тармоқдаги ҳамкорлиги. Ахборот технологиялари воситасида методик портфолиони шакллантириш. Методик портфолионинг кўриниши: нашр, презентация, аудио-, фото-, видеоматериаллар. Лойиҳа топшириғи: портфолионинг методик материаллар мажмуасини шакллантириш. Ziyonet.uz, pedagog.uz ва бошқа таълим порталлари ресурслари билан ишлаш. Web-интерфейс методик ахборотларни тармоқда жойлаштиришнинг универсал воситаси сифатида. “Ўқитувчи портфолиоси” сайтини яратишнинг технологик асослари. Амалиёт: “Ўқитувчи портфолиоси” сайтини ишлаб чиқиш.

IV. Мутахассислик бўйича тайёргарлик модули

4.1. Мутахассислик фанларининг дидактик таъминоти.

Олий таълим тизими инфроструктураси. Олий таълим муассасалари таълим йўналишлари ва мутахассисликлари умумкасбий ва махсус фанлар учун яратилган дидактик таъминот. Инновацион ўқув машғулотларининг методик

таъминоти. Ўқув машғулотларини инновацион дидактик материаллар асосида ташкил этиш ва ўтказиш методикаси.

4.2. Мутахассислик фанларини ўқитишдаги инновациялар.

Олий таълим муассасаси ўқитувчиси шахсига қўйилаётган замонавий талаблар. Инновацион фаолият тузилмаси. Педагогик жараёнда инновация. Педагогик фаолиятга инновацияларни тадбиқ этишнинг самарали шакллари. Ўқитувчининг инновацион фаолияти хусусиятлари. Ўқитувчи фаолиятига аксиологик, акмеологик, креатив ва рефлексив ёндашувлар.

V. Танлов фанлари модули

Педагогика (таълим соҳалари) йўналишлари бўйича тингловчиларнинг эҳтиёжидан келиб чиқиб олий таълим муассасаси ҳузуридаги тармок марказлари танлов фанлар модулининг таркибий қисми ва мазмунини белгилайди.

VI. Яқуний назорат

6.1. Йўналиш бўйича аттестация.

Тингловчилар марказда яратилган педагогика (таълим соҳалари) бўйича тест саволлари базаси асосида компьютерда кириш ва чиқиш тестларини (юз балли тизимда) топширади.

6.2. Малакани ҳимоя қилиш иши.

Малакани ҳимоя қилиш иши тингловчиларнинг малака ошириш давомида эгаллаган назарий ва амалий билимларни мустаҳкамлаш ва кенгайтириш, олинган билимларни педагогика жараёнда муайян муаммоларни илмий, техникавий, ишлаб чиқариш, иқтисодий, ижтимоий, маданий вазифаларни ҳал этишда қўллаш; ижодий ишлаш, ҳал этилаётган масаланинг (муаммонинг) қўйилиши, ишни тўла ниҳоясига етказиш, маъсулиятни ҳис этишга ўргатиш; замонавий ишлаб чиқариш, иқтисодиёт, техника ва маданиятнинг ривожланиши шароитида тингловчиларни мустақил ишлашга тайёргарлигини таъминлаш. Малакани ҳимоя қилиш иши ҳажми 30-40 бет, 14 ўлчамда, Times New Roman шрифтида бажарилади, тақризлар олинади, кафедрадан дастлабки муҳокамадан ўтади ҳамда аттестация комиссиясида ҳимоя қилади (малакани ҳимоя қилиш ишини ёзма ва электрон варианты марказга тақдим этилади).

Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотлар олий таълим тизимида ўқув жараёни ва ўқув-услубий фаолиятни моделлаштириш, олий таълим педагогикаси ва психологияси, электрон педагогика асослари, таълим технологиялари ва педагогик маҳорат, амалий хорижий тил, педагогика, психология фанлари ва уларни ўқитишнинг долзарб муаммолари ҳамда замонавий концепцияси, педагогнинг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойиҳалаш, мутахассислик фанларининг дидактик таъминоти, мутахассислик фанларини ўқитишдаги инновациялар, хорижий педагогик тажрибалар доирасида олиб борилади. Амалий машғулотлар замонавий дидактик таъминот ва лаборатория жиҳозларига эга бўлган аудиторияларда ҳамда Интернет тармоғига уланган компьютер синфларида ташкил этилади.

Мустақил ишни ташкил этишнинг шакли ва мазмуни

Тингловчи мустақил ишни муайян модуллар хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда қуйидаги шакллардан фойдаланиб бажаради:

- Реферат (модулга ажратилган соатлар ҳажмидан келиб чиқиб белгиланади).
- Тақдимот (танланган мавзу асосида тақдимот тайёрланади).
- Мутахассислик фани бўйича ўқув-дидактик материаллар тайёрлаш.
- Мутахассислик фани бўйича машғулотлар ишланмаларини лойиҳалаш.
- Даражали тестлар банкини яратиш.
- Кейслар банкини яратиш.
- Ижодий топшириқлар ишлаб чиқиш.

Мустақил иш мазмуни танланган мавзуга мос бўлиб уни бажаришда қуйидагиларга эътибор берилади:

Таркиби:

- титул варағи;
- кириш;
- асосий қисм;
- хулоса;
- фойдаланган адабиётлар рўйхати;
- илова (интернет тармоғидан олинган маълумотлар, амалий материаллар нусхалари, дарс ишланмаси ва б.).

Мазмуни:

- тавсия қилинган адабиётларни мутоала қилиш;
- мутахассислик фанларида инновациялардан фойдаланиш;
- мультимедия дарсликларини яратиш мезонлари;
- талаба билан индивидуал ишлашда педагогик маҳорат;
- касбий педагогика муаммолари;
- интернетда мавзуга оид маълумотларни излаш ва мутоала қилиш;
- малака ошириш курси давомида мустақил дарс олиб бориш;
- дарснинг маърузаси, тарқатма материаллари, технологик харитасини тайёрлаш;
- касбий педагогиканинг услубий таъминоти муаммолари;
- педагогик фаолиятда анъанавийлик ва инновациялар;
- ўзбек педагогик услубиёти ва унинг модернизацияси.

Мустақил иш мазмуни ва шакли йўналиш таркибидаги модуллар хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда кенгайтирилиши ва ўзгартирилиши мумкин.

Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг мавзулари:

1. Кадрлар тайёрлаш миллий модели.
2. Педагогиканинг илмий-тадқиқот методлари.
3. Шахснинг ривожланиши, тарбияси ва ижтимоийлашуви.
4. Тарбия мақсади ва вазифалари.
5. Дидактика-таълим назарияси сифатида.
6. Таълим жараёни ягона педагогик тизим сифатида. Таълим тамойиллари.
7. Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими мазмуни.
8. Таълим методлари ва воситалари.

9. Таълимни ташхис этиш.
10. Ўқитувчиларни маънавий-ахлоқий тарбияси.
11. Педагогик маҳорат ҳақида тушунча, унинг ўқитувчи фаолиятида тутган ўрни ва аҳамияти.
12. Ўқитувчи фаолиятида педагогик қобилият.
13. Ўқитувчининг коммуникатив қобилияти.
14. Ўқитувчи ва талаба ўртасидаги мулоқот.
15. Педагогик назокат ва одоб-ахлоқ.
16. Педагогик низолар ва уларни бартараф этиш технологияси.
17. Педагогик техника, нутқ техникаси ва маданият.
18. Ўқитувчининг таълим-тарбия жараёнидаги маҳорати.
19. Ўз-ўзини тарбиялаш ва ўз устида ишлаш.
20. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими йўналишлари бўйича фанларни ўқитиш жараёнлари ва воситалари.
21. Ўрганишдан қутиладиган натижаларни назорат топшириқларига кўчириш.
22. Замонавий педагогик технологиялар орқали ўқитишни ташкил этиш шакллари.
23. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими тизимида компьютерли ўқитиш методикаси.
24. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими тизимида “Кейс стади” технологиясини қўллаш.
25. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими тизимида “Лойиҳалаш” технологиясини қўллаш.
26. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълимида дифференциал ёндашув.
27. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълимида ахборот – коммуникация технологияларидан фойдаланиш.
28. Касб-ҳунар ва умумий ўрта таълимида техник воситалардан фойдаланиш методикаси
29. Ўқув-ишлаб чиқариш ишларини меъёрлаштириш.
30. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълимида ўқитувчи ва ўқувчи фаолиятини ташкил этиш.
31. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими ўқитувчиси ва ўқув устасига қўйиладиган талаблар.
32. Касб-ҳунар коллежлари ва умумий ўрта таълимда ўқувчилар билим, кўникма ва малакаларини назорат қилиш ва баҳолаш.
33. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими ўқувчисининг методик ишлари.
34. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими ўқитувчиларнинг педагогик амалиёти.
35. Мустақил ишларни ташкил этиш ва бажариш методикаси
36. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими тизимида ўқув мақсадли электрон воситаларни яратиш ва фойдаланишдаги педагогик-эргономик талаблар ва уларнинг сифатини баҳолаш.

37. Ўқув-тарбия жараёнининг ахборот-методик таъминотини ҳамда ўқув муассасаси ташкилий бошқарув тизимини автоматлаштириш ва унинг истиқболлари.

38. Электрон ўқув-методик материаллар мажмуаси, унинг тузилмаси ва таркиби.

39. Ахборот–коммуникация технологиялари воситаларидан таълимий мақсадларда самарали ва хавфсиз фойдаланишнинг педагогик-эргономик шарт шaroитлари.

40. Педагогик дастурий воситаларнинг умумий таърифи, намойиш этувчи дастурлар, назорат қилувчи дастурлар, ўргатувчи дастурлар.

41. Дастурий воситаларнинг дидактик имкониятлари.

42. Эксперт-ўргатувчи тизимлар, автоматлаштирилган ўргатувчи тизимлар, фойдаланувчи ва педагогик-дастурий воситаларнинг ўзаро ҳамкорлигини ташкил этиш методлари.

43. Педагогик-дастурий воситалар яратиш тамойиллари.

44. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими тизимида портал технологиялар.

45. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими тизимида таълимга технологик ёндашувнинг моҳияти ва унинг узлуксиз ривожланиши

46. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими тизимида таълим жараёнида бошқарувнинг ўрни ва моҳияти

47. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими тизимида педагогик технологияни лойиҳалаштириш ва режалаштириш йўллари

48. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими тизимида семинар-мунозара усулининг машғулотда қўлланиши

49. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, меҳнат таълими тизимида баҳс-мунозара усулининг машғулотда қўлланиши

50. Гуруҳларда ҳамкорликда ишлашни ташкил этиш технологияси

51. Муаммони аниқлаш, таҳлил қилиш ва ҳал этишни режалаштиришнинг йўллари ва воситалари

52. Анжуман-маърузада таълим бериш технологияси модели

53. Семинар-таълим технологиясининг таркиби ва ўтказиш босқичлари

Дастурнинг информацион-методик таъминоти

Модулларни ўқитиш жараёнида таълимнинг замонавий методлари, педагогик ва ахборот технологияларини қўлланилиши назарда тутилган:

- модулларнинг барча маърузалари бўйича замонавий компьютер технологиялари ёрдамида мультимедияли тақдимот тайёрлаш;

- амалий машғулотларда педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларидан кенг фойдаланиш;

- тингловчиларнинг илғор тажрибаларини ўрганиш ва оммалаштириш назарда тутилган.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. – Т.: Ўзбекистон, 1998.

2. И.А.Каримов. Ўзбекистон миллий истиқлол, истеъдод, сиёсат, мафкура, 1-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
3. И.А.Каримов. Биздан обод ва озод ватан қолсин, 2-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
4. И.А.Каримов. Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир, 3-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
5. И.А.Каримов. Бунёдкорлик йўлида, 4-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
6. И.А.Каримов. Янгича фикрлаш ва ишлаш–давр талаби, 5-жилд.– Т.: Ўзбекистон, 1997.
7. И.А.Каримов. Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлидан. 6-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1998.
8. И.А.Каримов. Биз келажагимизни ўз қўлимиз билан курашимиз, 7-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1999.
9. И.А.Каримов. Оллоҳ қалбимизда, юрагимизда. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
10. И.А.Каримов. Озод ва обод Ватан эркин ва фаровон ҳаёт пировард мақсадимиз, 8-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 2000.
11. И.А.Каримов. Ватан равнақи учун ҳар биримиз маъсулмиз, 9-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 2001.
12. И.А.Каримов. Миллий истиқлол мафкура – халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. – Т.: Ўзбекистон, 2000.
13. И.А.Каримов. Истиқлол ва маънавият. – Т.: Ўзбекистон, 1994.
14. И.А.Каримов. Тарихий хотирасиз келажаги йўқ. – Т.: Шарқ, 1998.
15. И.А.Каримов. Юксак маънавият – енгилмас куч. Т.: «Маънавият». –Т.: 2008.-176 б.
16. И.А.Каримов. Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида. Т.: “Ўзбекистон”. –Т.: 2011.-440 б.
17. «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг қонуни, «Халқ сўзи», 1998 й., 15 май 2- бет.
18. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар.- Т.:Ўзбекистон, 2000.
19. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16-февралдаги “Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларни малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги 25-сонли қарори.
20. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011 йил 20 майдаги “Олий таълим муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш сифатини тубдан яхшилиш чора-тадбирлари тўғрисидаги” ПҚ-1533-сон қарори.
21. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли қарори.
22. Аширбоев А. ва бошқалар. Геометрик чизмачилик. Т., “Ношир” 2006.
23. Абдирасилов С., Толипов Н. Рангтасвир. -Т.: Билим, УМКХТМ. 2005.
24. Абдирасилов С., Толипов Н. “Рангтасвир” Тошкент , 2005.

25. Абдукудусов О., Рашидов Ҳ.Ф. Касб-хунар педагогикаси. Ўқув-услубий кўлланма. Т., ЎМКХТТКМОваУҚТИ., -2011. 251 б.
26. Абдурахмонов Г.М. Композиция.- Тошкент, 2010.
27. Абдурахмонов Г.М. Рангтасвир ва композиция.- Тошкент, 1995.
28. Байметов Б.Б. “ Пластик анатомия ” амалий машғулотлар. Ўқув кўлланма. ТДПУ.2011.
29. Байметов Б.Б. “Қаламтасвир асослари”. Ўқув кўлланма.
30. Байметов Б.Б. “Қаламтасвир”. Педагогика институтлари ва университетлари талабалари учун ўқув кўлланма. ТДПУ.1997
31. Байметов Б.Б. “Портрет қаламтасвири”. Ўқув кўлланма.
32. Байметов Б.Б., Нуртоев Ў.Н. Тасвирий санъат технологияси ва нусха кўчириш. Тошкент., «Молия - Иқтисод» 2008.
33. Байметов Б.Б., Нуртоев Ў.Н. Тасвирий санъат технологияси ва нусха кўчириш. Тошкент., «Молия - Иқтисод» 2008.
34. Байметов Б.Б., Толипов Н., Абдирасилов С. Тасвирий санъат. Чўлпон, 2006.
35. Ғозиев Э. Психология методологияси. - Т.: Университет, 2002 й. 198 б.
36. Ғуломов С.С., А.Х.Абдуллаев. «Виртуальные стенды для имитации функций учебных мастерских и лабораторных установок». МВССО. Т.,2002. 98 с.
37. Давлатов К. Меҳнат ва касб таълими, тарбияси ҳамда касб танлаш назарияси ва методикасидан амалий машғулотлар: Педагогика институти талабалари учун кўлланма. – Т.: «Ўқитувчи», 1995.
38. Давлетшин М.Г., Тўйчиева С.М. Умумий психология. - Т.: ТДПУ, 2002й. 218 б.
39. Ёдгоров Ж. ва бошқалар, Машинасозлик чизмачилиги - Т., “Ўзбекистон”. 2009.
40. Ёдгоров Ж. ва бошқалар, Чизмачилик - Т., “Ўқитувчи”. 1992.
41. Ишмухаммедов Р.Ж. «Инновацион технологиялар ёрдамида ўқитиш самарадорлигини ошириш йўллари» Тошкент: 2000й. 161 б.
42. Қодиров Б.Ғ., Бегимқулов У.Ш., Абдуқодиров А.А. «Ахборот технологиялари». Электрон дарслик. 2002 й. 213 б.
43. Муродов Ш., Гидротехниклар учун чизма геометрия. Тошкент. 1991.
44. Муродов Ш.К. ва б. Чизма геометрия Т., “Иқтисод-молия”. 2008.
45. Муслимов Н.А., Қўйсинов О.А. Касб таълими ўқитувчиларини тайёрлашда мустақил таълимни ташкил этиш. (Методик кўлланма). Т.: ТДПУ, 2006. 52 б.
46. Муслимов Н.А., Қўйсинов О.А. Касб таълими ўқитувчиларини тайёрлашда мустақил таълимни ташкил этишнинг назарияси ва методикаси. Монография. – Т.: Ўзбекистон республикаси, Фанлар академияси “Фан” нашриёти, 2009 йил - 92 б.
47. Муслимов Н.А., Шарипов Ш.С. Ўрта махсус, касб-хунар ва олий таълим интеграцияси. Касб таълим методикаси методик кўлланма. -Т:ТДПУ, 2006. 48 б.
48. Нартова Л.Г., Начертательная геометрия, М., «Асадема», 2005.
49. Одилов П. ва бошқалар. Чизмачилик амалий машғулотлар. Т., 2005.

50. Олимов Қ. Т. Касб таълими услубияти. Ўқув кўлланма. –Т.: 2006. 164 б.
51. Рахмонов И., Абдурахмонов А., Чизмачиликдан маълумотнома Т. “Ўқитувчи”. 2005.
52. Рахмонов И., Чизмаларни чизиш ва ўқиш. Т. “Ўқитувчи”. 1992.
53. Рўзиев Э., Аширбаев А., Мухандислик графикасини ўқитиш методикаси.Т., 2010.
54. Рыжков В.Н. Дидактика. – Москва, ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 318 с.
55. Сайидахмедов Н.С. Янги педагогик технологиялар. – Т.: Молия, 2003. – 172 б.
56. Саттаров И., Б.Ф.Қодиров, У.Ш.Бегимкулов. «Компютерда лаборатория ишлари». Т. ТДПУ нашриёти. 2002 й. 143 б.
57. Сатторов. А. «Информатика ва ахборот технологиялари». - Академик лицей ва касб-хунар коллежлар учун дарслик. – Т.: Ўзбекистон, 2002 й. 325 б.
58. Тарасова Б.Ф., Начертательная геометрия, М., «Инфра», 2005.
59. Толипов Н., Абдирасилов С., Орипова Н. Рангтасвир (1-қисм). Т., 2002.
60. Толипов Н., Абдирасилов С., Орипова Н. Рангтасвир (2-қисм). Т., 2003.
61. Толипов Н., Абдирасилов С., Орипова Н. Рангтасвир. Т., 2006.
62. Толипов Ў., Усмонбоева М. Педагогик технологияларнинг тадбиқий асослари – Т.: 2006 й. 163 б.
63. Хорунов Р.Х., Акбаров А., Чизма геометриядан масалалар ва уларни ечиш усуллари, 2-нашри, «Ўқитувчи», 1995.
64. Хорунов Р.Х., Чизма геометрия курси, Тошкент, «Ўқитувчи», 4-нашри, 1997.
65. Шарипов Ш. ва б. Касбий педагогика (методик кўлланма). -Т.:ТДПУ, 2006й
66. Шарипов Ш., Абдураимов Ш. Касб таълими методикаси фанидан лаборатория машгулотлари учун методик кўлланма. -Т: ТДПУ, 2007. 147 б.

Интернет маълумотларн:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Матбуот маркази сайти: www.press-service.uz.
2. Ўзбекистон Республикаси Давлат Ҳокимияти портали: www.gov.uz.
3. Ахборот-kommunikatsiya texnologiyalari izohli lug'ati, 2004, UNDP DDI: Programme www.lugat.uz, www.glossaiy.uz.
4. Ўзбек интернет ресурсларининг каталоги: www.uz.
5. Infocom.uz электрон журнали: www.infocom.uz.
6. <http://www.bank.uz/uz/publislVdoc>.
7. www.press-uz.info.
8. <http://www.uforum.uz>.
9. Ахборот resurs markazi <http://www.assc.uz>.
10. <http://www.xabar.uz>.
11. www.ziyonet.uz.
12. www.edu.uz.
13. www.pedagog.uz.
14. www.tdpu.uz.

